

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/175276,GRUDZIEN-03970-Jerzy-Eisler-opowiada-o-buncie-robotnikow-Wybrzeza-w-1970-r.html>
17.03.2026, 08:30

GRUDZIEN '70 - Jerzy Eisler opowiada o buncie robotników Wybrzeża w 1970 r.

Profesor Jerzy Eisler opowiada o przyczynach i przebiegu wystąpień robotników Gdańska, Gdyni i Szczecina w 1970 r.

Ogłoszona wieczorem 12 grudnia 1970 r. za pośrednictwem radia drastyczna podwyżka cen wielu towarów, w tym artykułów spożywczych była bezpośrednią przyczyną gwałtownych robotniczych protestów, do których doszło w kilku miastach Wybrzeża w grudniu 1970 r.

14 grudnia 1970 r. rozpoczęły się one strajkiem w Stoczni im. Lenina w Gdańsku i objęły inne zakłady Wybrzeża (strajkowały też zakłady w głębi kraju).

17 grudnia 1970 r. w okolicach przystanku SKM Gdynia Stocznia wojsko i milicja otworzyły ogień do robotników udających się, na wezwanie wicepremiera Stanisława Kociołka, do pracy. Z tego dnia pochodzi znana fotografia gdy protestujący, niosąc na drzwiach zabitego 18-letniego robotnika Zbigniewa Godlewskiego (późniejszego bohatera Ballady o Janku Wiśniewskim) i zakrwawione sztandary narodowe, udają się pod Urząd Miejski przy ul. Świętojańskiej (gdzie też wkrótce dochodzi do starć z milicją).

W Szczecinie podpalony został Komitet Wojewódzki PZPR i Komenda Wojewódzka MO. Kilkanaście osób spośród protestujących robotników zostaje śmiertelnie postrzelonych. W tym samym czasie trwały też zamieszki m.in. w Słupsku i Elblągu.

Protestom społecznym towarzyszyła niejawna rozgrywka polityczna w kierownictwie PZPR, w efekcie której na stanowisku I sekretarza KC PZPR Władysława Gomułkę, zastąpił Edward Gierek, dotychczasowy członek Biura Politycznego i zarazem I sekretarz KW PZPR w Katowicach.

Nagranie – Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Warszawie. Montaż – Bartłomiej Grzegorzczak.